Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015

GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY

ROZWIĄZANIA ZADAŃ I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A2, A3)

GRUDZIEŃ 2014

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
III etap edukacyjny I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej	III etap edukacyjny 1.4) Zdający identyfikuje położenie i charakteryzuje odpowiadające sobie obiekty geograficzne na fotografiach […] oraz na mapach topograficznych

Poprawna odpowiedź:
D.

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Cecha środowiska przyrodniczego:
– występowanie stoków o ekspozycji północno-wschodniej
– duży spadek stoków na większości tras
– występowanie stoków o zróżnicowanym nachyleniu.

Skutek dla środowiska przyrodniczego:
– zwiększenie erozji na stokach
– zmniejszenie powierzchni lasów.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie poprawnej odpowiedzi uwzględniającej cechę i skutek dla środowiska przyrodniczego
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map: topograficznej

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Pomiar długości wyciągu na mapie: 2,3 cm (*tolerancja pomiaru +/-2 mm*)
Obliczenie różnicy wysokości: 1170 m n.p.m. – 810 m n.p.m. = 360 m
Obliczenie długości wyciągu w terenie:
1 cm — 0,5 km
2,3 cm — x km

$$x = \frac{2{,}3 \text{ cm} \cdot 0{,}5 \text{ km}}{1 \text{ cm}} = 1{,}15 \text{ km} = 1150 \text{ m}$$

Spadek wyciągu (S)

$$S = \frac{360 \text{ m}}{1150 \text{ m}} \cdot 1000‰ = 313‰$$

Schemat punktowania:
2 pkt – za poprawną metodę obliczeń i poprawny wynik
1 pkt – za poprawną metodę obliczeń
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– dna dolin rzecznych wykorzystano dla osadnictwa i rolnictwa
– wzdłuż dolin rzecznych, np. Kleśnicy, Morawki, zbudowano większość dróg
– na stokach wzniesień, takich jak Czarna Góra, Zawada i Stromy, utworzono wyciągi i nartostrady
– występowanie surowców przyczyniło się do powstania kopalń i kamieniołomów
– walory środowiska przyrodniczego (urozmaicona rzeźba terenu, występowanie lasów, skałek) przyczyniają się do rozwoju turystyki, np. utworzono szlaki turystyczne, punkty widokowe, wybudowano hotele
– obecność lasów umożliwiła rozwój leśnictwa (wyręby lasu i nasadzenia zrębów leśnych).

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Schemat punktowania:
2 pkt – za podanie trzech poprawnych przykładów wpływu środowiska przyrodniczego na działalność człowieka
1 pkt – za podanie dwóch poprawnych przykładów wpływu środowiska przyrodniczego na działalność człowieka
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map: topograficznej

Poprawna odpowiedź:
1. A
2. B

Schemat punktowania:
1 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] i społeczno-gospodarczego […] na podstawie map: topograficznej

Poprawna odpowiedź:

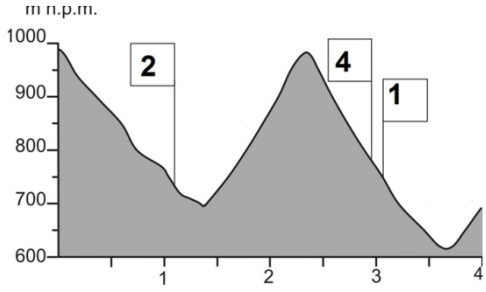

Schemat punktowania:
1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map: topograficznej

Poprawna odpowiedź:
C.

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] i społeczno-gospodarczego […] na podstawie map: topograficznej

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Miejscowość Sienna
Uzasadnienie:
– w Siennej znajdują się wyciągi narciarskie i nartostrady, których nie ma w Kletnie
– Sienna, położona przy drodze wojewódzkiej, ma korzystniejsze położenie komunikacyjne niż Kletno
– w pobliżu miejscowości Sienna znajduje się więcej szlaków turystycznych
– w Siennej znajduje się więcej hoteli
– w Siennej znajduje się więcej obiektów zabytkowych.

Miejscowość Kletno
Uzasadnienie:
– w Kletnie jest więcej obiektów agroturystycznych
– Kletno ma bardziej ustronne położenie, sprzyjające spokojnemu wypoczynkowi
– atrakcją Kletna jest Muzeum Ziemi, a w Siennej nie ma muzeum
– tylko w Kletnie znajduje się jaskinia udostępniona do zwiedzania.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie nazwy miejscowości i dwóch poprawnych argumentów odnoszących się do różnic w atrakcyjności turystycznej obu miejscowości
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 2.5) Zdający oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach […] przesileń

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Wzór do wykonania obliczeń szerokości geograficznej
$h = 90° – \varphi + 23°26'$
Obliczenia szerokości geograficznej obserwatorium astronomicznego
$72°30' = 90° – \varphi + 23°26'$
$\varphi = 90° – 72°30' + 23°26'$
$\varphi = 40°56'N$

Uznawane są również wartości deklinacji: 23°27', 23,5°

Schemat punktowania:
2 pkt – za poprawną metodę obliczeń dla półkuli północnej w pierwszym dniu astronomicznego lata i poprawny wynik
1 pkt – za poprawną metodę obliczeń
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […] IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 3.2) Zdający wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Im większa rozciągłość równoleżnikowa kontynentu, tym większa średnia roczna amplituda temperatury powietrza na tym kontynencie.
– W wyższych szerokościach geograficznych średnie roczne amplitudy temperatury powietrza są większe niż w niższych szerokościach.
– Na oceanach średnie roczne amplitudy temperatury powietrza są mniejsze niż na lądach.
– Ciepłe prądy morskie wpływają na obniżenie wartości średnich rocznych amplitud temperatury powietrza.
– W obszarach położonych wewnątrz kontynentów średnie roczne amplitudy temperatury powietrza są większe niż na wybrzeżach.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie dwóch poprawnych prawidłowości
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 3.2) Zdający wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Na obszarze X średnia roczna amplituda temperatury powietrza jest mniejsza niż na obszarze Y, gdyż
– obszar X położony jest na mniejszym kontynencie, co skutkuje mniejszym stopniem kontynentalizmu.
– na obszarze Y silniej oddziałuje zwarty kontynent, intensywniej nagrzewający się latem a zimą silnie wychładzający się, co powoduje duże roczne amplitudy temperatury powietrza.

Schemat punktowania:
2 pkt – za wyjaśnienie zawierające poprawny związek przyczynowo-skutkowy
1 pkt – za podanie poprawnej przyczyny
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 3.4) Zdający charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatu na Ziemi

Poprawna odpowiedź:
4
3
2
1

Schemat punktowania:
2 pkt – za cztery poprawne odpowiedzi
1 pkt – za trzy lub dwie poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego	IV etap edukacyjny 3.4) Zdający charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatu na Ziemi

Poprawna odpowiedź:
D.
Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje […] cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […] 6.1) Zdający […] omawia cechy głównych rodzajów gleb […] niestrefowych […] 6.3) Zdający […] przyporządkowuje typowe gatunki flory […] dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi

Poprawna odpowiedź:
1. F
2. P
3. F

Schemat punktowania:
1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 15. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 9.1) Zdający wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych […] na rozwój rolnictwa

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Cechy sprzyjające rozwojowi rolnictwa
– równinny teren
– występowanie nizin
– dobrze rozwinięty system wód powierzchniowych
– duże opady monsunowe
– występowanie żyznych mad rzecznych.

Cechy utrudniające rozwój rolnictwa
– występowanie powodzi
– występowanie obszarów bagiennych
– występowanie cyklonów tropikalnych.

Schemat punktowania:
2 pkt – za podanie czterech poprawnych odpowiedzi
1 pkt – za podanie trzech lub dwóch poprawnych odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 16. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 3.2) Zdający wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu […] opadów

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Czerrapundżi położone jest na stokach wzniesień zwróconych w kierunku, z którego wraz z monsunem letnim napływają masy wilgotnego powietrza znad oceanu, co wpływa na zwiększenie ilości opadów atmosferycznych w tej miejscowości. Guwahati zaś położone jest po przeciwnej stronie wzniesień (czyli w cieniu opadowym).
– Czerrapundżi położone jest wyżej nad poziomem morza niż Guwahati, a wraz ze wzrostem wysokości wzrasta suma opadów atmosferycznych.

Schemat punktowania:
2 pkt – za poprawne wyjaśnienie uwzględniające wpływ wysokości n.p.m. i ekspozycji na wielkość opadów
1 pkt – za poprawne wyjaśnienie uwzględniające wpływ jednego z czynników warunkujących różnice w wielkości opadów między podanymi stacjami
1 pkt – za podanie dwóch poprawnych przyczyn
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 10.5) Zdający charakteryzuje składowe bilansu wodnego Polski

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Poprawna odpowiedź:
1. C
2. D
3. B

Schemat punktowania:
1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Zadanie 18. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego	IV etap edukacyjny 4.4) Zdający rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek

Poprawna odpowiedź:
Numer wykresu: 2.
Wyjaśnienie, np.:
Wysokie przepływy występują w okresie wiosennym w związku z intensywnym topnieniem pokrywy śnieżnej, niskie przepływy letnie są związane z intensywnym parowaniem (lub: niskie przepływy zimowe związane są z retencją śnieżną w klimacie kontynentalnym).

Schemat punktowania:
2 pkt – za podanie numeru właściwego wykresu i poprawne wyjaśnienie występowania wiosennego wezbrania i letniej (lub zimowej) niżówki
1 pkt – za podanie numeru właściwego wykresu i poprawne wyjaśnienie wiosennego wezbrania albo jednej z niżówek
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 19. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] budowę geologiczną […] na podstawie mapy […] tematycznej 5.2) Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne […] w dziejach Ziemi 10.1) Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną

Poprawna odpowiedź:
1. F
2. P
3. P

Schemat punktowania:
1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego (np. […] budowę geologiczną) […] na podstawie mapy […] tematycznej

Poprawna odpowiedź:
B.

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 21. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi […] wstrząsy tektoniczne

Poprawna odpowiedź:
C.

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego	IV etap edukacyjny 10.1) Zdający […] wykazuje wpływ zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Współczesne rzeki, gdy wpływają na obszar pradoliny, zmieniają swój bieg na zbliżony do równoleżnikowego, np. Wisła, Bzura.
– Pradolina Warszawsko-Berlińska wymusza koncentrację lokalnej sieci rzecznej, takiej jak dopływy Wisły i Bzury.

Schemat punktowania:
1 pkt – za wykazanie związku między układem sieci rzecznej a przebiegiem pradoliny
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 23. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 5.7) Zdający opisuje przebieg oraz efekty erozji […] lodowcowej

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Wody fluwioglacjalne łączyły się z wodami spływającymi z południa i razem płynęły wzdłuż czoła lądolodu, żłobiąc równoległą do niego szeroką dolinę.

Schemat punktowania:
2 pkt – za wyjaśnienie uwzględniające udział wód fluwioglacjalnych i rzek płynących z południa w powstawaniu pradolin
1 pkt – za wyjaśnienie uwzględniające udział wód fluwioglacjalnych w powstawaniu pradolin
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 24. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 10.8) Zdający charakteryzuje typy naturalnych zbiorowisk roślinnych i wskazuje charakterystyczne gatunki

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Poprawna odpowiedź:
– buka
– 1

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 25. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego	IV etap edukacyjny 10.8) Zdający charakteryzuje typy naturalnych zbiorowisk roślinnych i wskazuje charakterystyczne gatunki

Poprawna odpowiedź:
Fotografia 1. B Fotografia 2. A Fotografia 3. D

Schemat punktowania:
1 pkt – za przyporządkowanie trzech właściwych obszarów
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 26. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 8.1) Zdający analizuje, wyjaśnia […] warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata)

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Na obszarach zaznaczonych na mapie literą A duża wysokość nad poziomem morza jest czynnikiem sprzyjającym zaludnieniu, gdyż
– w szerokościach okołorównikowych na obszarach wyżej wyniesionych nad poziomem morza niższe temperatury powietrza zapewniają większy komfort klimatyczny dla ludności.
– w szerokościach okołorównikowych wyższe wyniesienie terenu nad poziomem morza ogranicza rozwój chorób tropikalnych.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie poprawnego wyjaśnienia
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 27. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystywanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów […] gospodarczych, społecznych	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 1.1) Zdający wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej; formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie

Poprawna odpowiedź:
B.

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Zadanie 28. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia […] człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka	IV etap edukacyjny 8.1) Zdający analizuje, wyjaśnia […] warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata) 8.2) Zdający określa cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi, wskazując obszary jej koncentracji i słabego zaludnienia
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 1.1) Zdający wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej

Poprawna odpowiedź:
1. Tybetu
2. południowo-zachodniego wybrzeża Morza Śródziemnego

Schemat punktowania:
1 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 29. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 8.2) Zdający określa cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi, wskazując obszary jej koncentracji i słabego zaludnienia

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Obszary położone wewnątrz kontynentu są najsłabiej zaludnione.
– Obszary północne i środkowe kontynentu są słabiej zaludnione niż obszary w pozostałej części kontynentu.
– Największa gęstość zaludnienia występuje na obszarach w klimacie monsunowym.
– Obszary górskie i wyżynne Azji są najsłabiej zaludnione.
– Gęstość zaludnienia w dolinach rzek jest większa niż na obszarach oddalonych od dolin.

Schemat punktowania:
2 pkt – za sformułowanie trzech poprawnych wniosków
1 pkt – za sformułowanie dwóch poprawnych wniosków
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 30. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw	IV etap edukacyjny 8.4) Zdający opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach z wybranych państw świata

Poprawna odpowiedź:
B. 2

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Zadanie 31. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw	IV etap edukacyjny 11.1) Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski […] porównuje piramidę wieku i płci z innymi państwami

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Liczba ludności Polski jest większa od liczby ludności Nigru.
– Społeczeństwo Polski jest starsze demograficznie od społeczeństwa Nigru.
– W Polsce dominuje populacja w wieku produkcyjnym, a w Nigrze – w wieku przedprodukcyjnym.
– W Polsce średnia długość życia ludzi jest większa niż w Nigrze.
– W Polsce jest mniejszy niż w Nigrze udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, a większy udział ludności w wieku poprodukcyjnym.
– W Polsce jest większy współczynnik feminizacji niż w Nigrze.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie trzech poprawnych różnic demograficznych
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 32. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw	IV etap edukacyjny 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawione na wykresach 8.4) Zdający opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach z wybranych państw świata

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Polska
– wprowadzenie systemu podatkowego preferującego rodziny wielodzietne
– uelastycznienie czasu pracy dla matek wychowujących dzieci
– rozbudowa infrastruktury wspierającej rodziny z dziećmi (żłobki, przedszkola)
– prowadzenie polityki mieszkaniowej pozwalającej zwiększyć dostępność mieszkań dla młodych małżeństw, np. poprzez tańsze kredyty.

Niger
– podnoszenie poziomu wykształcenia ludności
– upowszechnianie metod planowania rodziny
– propagowanie zmian stereotypów kulturowych.

Schemat punktowania:
2 pkt – za podanie czterech poprawnych odpowiedzi
1 pkt – za podanie trzech lub dwóch poprawnych odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 33. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka	IV etap edukacyjny 5.6) Zdający charakteryzuje zjawiska wietrzenia […] chemicznego 9.1) Zdający wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa 9.2) Zdający […] charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie

Poprawna odpowiedź:
C → A → B
C → A → B
A → C → B

Schemat punktowania:
2 pkt – za poprawne uszeregowanie regionów według trzech kryteriów
1 pkt – za poprawne uszeregowanie regionów według dwóch kryteriów
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 34. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 11.2) Zdający wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski

Poprawna odpowiedź:

Informacja	1950	1960	1980	2011
1.				X
2.			X	

Schemat punktowania:
1 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 35. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawione […] w tabelach

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Rok 1980
Uzasadnienie
W tym roku udział zatrudnionych w ogóle ludności był najwyższy, co przekładało się na największe wpływy do budżetu państwa.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie poprawnego roku i uzasadnienia
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 36. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 11.2) Zdający wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski

Poprawna odpowiedź:

Wyszczególnienie	Udział zatrudnionych (w %)	
	1992 r.	2012 r.
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	26,8	–
Przemysł i budownictwo	32,0	–
Usługi	41,2	+

Schemat punktowania:
1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 37. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 11.2) Zdający wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Mechanizacja pracy w rolnictwie, która ograniczyła liczbę pracowników w rolnictwie.
– Likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych rozpoczęta w latach 90., która przyczyniła się do spadku zatrudnienia w rolnictwie.
– Scalanie drobnych gospodarstw rolnych w większe, co prowadzi do spadku zatrudnienia w rolnictwie.
– Pojawienie się wielu prywatnych przedsiębiorstw, które rozpoczęły działalność usługową w latach 90., i wzrost zatrudnienia w usługach.
– Unowocześnienie produkcji przemysłowej, co prowadziło do spadku zatrudnienia w sektorze przemysłowym.
– Zamykanie dużych, nierentownych, państwowych zakładów przemysłowych, co było przyczyną spadku zatrudnienia w przemyśle.
– Wzbogacenie się części społeczeństwa, co skutkowało wzrostem popytu na usługi wzrostem zatrudnienia w tym sektorze.

Schemat punktowania:
2 pkt – za podanie trzech poprawnych przyczyn
1 pkt – za podanie dwóch poprawnych przyczyn
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 38. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] gospodarki człowieka	IV etap edukacyjny 9.2) Zdający [...] charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie

Poprawna odpowiedź:
W kolejności od góry należy podkreślić kraje:
Mongolia
Kongo
Japonia

Schemat punktowania:
2 pkt – za podkreślenie trzech właściwych państw
1 pkt – za podkreślenie dwóch właściwych państw
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 39. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka	IV etap edukacyjny 12.2) Zdający wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Poprawna odpowiedź:
1. B
2. D
3. C

Schemat punktowania:
1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Zadanie 40. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.3) Zdający opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt […] wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne

Poprawna odpowiedź:

Żyto	Owies	Ziemniaki	Rzepak
			X
	X		
		X	

Schemat punktowania:
2 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi
1 pkt – za dwie poprawne odpowiedzi
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów, lub za brak odpowiedzi

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 41. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.5) Zdający […] potrafi wyjaśnić szanse […] dla […] mieszkańców poszczególnych regionów, wynikające z procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich
IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw	IV etap edukacyjny – zakres rozszerzony 11.5) Zdający wyjaśnia zmiany procesów […] osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– poprawa warunków życia mieszkańców w wyniku wzrostu nakładów inwestycyjnych na rozwój wsi, np. rozwój infrastruktury (drogi, kanalizacja, telekomunikacja)
– powstanie nowych miejsc pracy
– wzrost wartości gruntów będących w posiadaniu rolników.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie dwóch możliwych korzyści
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 42. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej	IV etap edukacyjny 12.6) Zdający przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej […] modernizacją

Przykład poprawnej odpowiedzi:
Korzyść ekologiczna:
Na skutek spalania coraz mniejszych ilości węgla kamiennego i brunatnego
– nastąpiłoby zmniejszenie emisji CO_2 i tlenków siarki.
– zmniejszyłoby się zanieczyszczenie powietrza pyłami.

Korzyść gospodarcza:
– Większa efektywność energetyczna pozwoliłaby na zmniejszenie tempa wyczerpywania się krajowych zasobów nieodnawialnych źródeł energii.
– Obniżeniu uległyby koszty rekultywacji obszarów pogórniczych.

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie poprawnej korzyści ekologicznej i poprawnej korzyści gospodarczej
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 43. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka	IV etap edukacyjny 7.1) Zdający wyróżnia kryteria podziału państw według PKB na jednego mieszkańca oraz Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI)

Przykład poprawnej odpowiedzi:
– Wskaźnik HDI jest bardziej miarodajny w ocenie rozwoju społeczno-gospodarczego państw niż PKB na jednego mieszkańca, ponieważ w niektórych krajach, pomimo wysokiego PKB na jednego mieszkańca, takich jak Katar i ZEA, standard życia ludności jest niższy. Świadczą o tym krótka długość życia i krótki czas nauki.

– Wskaźnik HDI jest bardziej miarodajny, jako wieloczynnikowy. Zawiera więcej mierników, które mówią o warunkach życia wszystkich mieszkańców. Największe korzyści z wysokiego PKB w krajach surowcowych, takich jak Katar i ZEA, odnoszą głównie producenci surowców, a ludność danego kraju mniej z tego korzysta.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Schemat punktowania:
1 pkt – za podanie poprawnego wskaźnika i za poprawne uzasadnienie odnoszące się do wybranych państw wymienionych w tabeli
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 44. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka	IV etap edukacyjny 9.15) Zdający wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata

Poprawna odpowiedź:
D B A C **E**

Schemat punktowania:
1 pkt – za uszeregowanie w poprawnej kolejności czterech wydarzeń
0 pkt – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium, lub za brak odpowiedzi

Zadanie 45. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy […] współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 3.1) Zdający formułuje problemy wynikające z eksploatowania zasobów […] nieodnawialnych; potrafi przewidzieć przyrodnicze i pozaprzyrodnicze […] skutki zakłóceń równowagi ekologicznej

Poprawna odpowiedź:
A. 3

Schemat punktowania:
1 pkt – za poprawną odpowiedź
0 pkt – za błędną odpowiedź lub za brak odpowiedzi

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl